

บทที่ 1

องค์การระหว่างประเทศ : ความทั่วไป

ความนำ

ระบบสังคมระหว่างประเทศประกอบด้วยสมาชิกที่เป็นรัฐอธิปไตยจำนวนมาก ซึ่งต่างก็ถือว่าเป็นผู้มีอำนาจสูงสุด สามารถตัดสินใจกระทำการหรือดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ตามอำเภอใจ โดยปราศจากการถูกควบคุม ทั้งนี้เนื่องจากไม่มีสถาบันใดที่มีอำนาจเหนือกว่ารัฐยิ่งกว่านั้นโดยเหตุที่รัฐอธิปไตยต่าง ๆ เหล่านั้นถือกำเนิดขึ้นในลักษณะที่แตกต่างกัน ทั้งทางกายภาพและสมรรถภาพ ต่างก็มีผลประโยชน์และความต้องการที่ไม่จำเป็นต้องเหมือนกัน ตลอดจนความสามารถที่จะบรรลุถึงผลประโยชน์ย่อมไม่เท่าเทียมกันด้วย สภาพการณ์ดังกล่าวทำให้รัฐต้องต่อสู้ดิ้นรนแข่งขันกันทุกวิถีทาง ทั้งทางเศรษฐกิจการเมือง และการทหาร เพื่อการดำรงอยู่ที่ดีตามที่รัฐต้องการขัดแย้งและข้อพิพาท ย่อมจะเป็นสิ่งที่ติดตามมาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้น สังคมระหว่างประเทศที่เป็นอยู่จึงขาดระเบียบ เต็มไปด้วยการต่อสู้แข่งขันกันเพื่ออำนาจและผลประโยชน์แห่งรัฐ และรัฐก็นิยมที่จะใช้กำลังหรืออำนาจเป็นธรรมหรือเครื่องตัดสิน สงครามจึงเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมระหว่างประเทศอยู่เนื่อง ๆ เพราะเป็นมาตรการเด็ดขาดที่สามารถใช้แก้ปัญหาระหว่างรัฐได้

ภัยพิบัติจากสงครามครั้งแล้วครั้งเล่าได้ให้บทเรียนแห่งความพินาศหายนะต่อทั้งชีวิตและทรัพย์สิน ความทุกข์ทรมานและขมขื่นต่อประชาชนในชาติต่าง ๆ ทั้งน้อยใหญ่ จึงทำให้เกิดความพยายามที่จะแสวงหามาตรการและกลไกต่าง ๆ มาเพื่อสร้างความเป็นระเบียบเรียบร้อย สันติภาพและความยุติธรรมระหว่างประเทศอันเป็นสิ่งจำเป็นต่อการดำรงอยู่ร่วมกันของบรรดารัฐต่าง ๆ ในสังคมระหว่างประเทศที่จะต้องติดต่อพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันตลอดเวลา

ด้วยเหตุนี้ องค์การระหว่างประเทศซึ่งเป็นทางออกของรัฐที่ใช้เพื่อจัดระเบียบความสัมพันธ์ หรือการปฏิบัติต่อกันระหว่างรัฐ กล่าวอีกอย่างหนึ่งคือ การวางหลักเกณฑ์สำหรับใช้ปฏิบัติต่อกัน หรือดำเนินการร่วมกันเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น นอกจากนี้องค์การระหว่างประเทศยังสามารถเป็นเวทีกลางสำหรับให้รัฐต่าง ๆ มาร่วมตกลงประสานผล

ประโยชน์ระหว่างรัฐ และเป็นกลไกสำหรับระงับข้อพิพาทระหว่างรัฐ รักษาความมั่นคงปลอดภัยและจรรโลงสันติภาพที่ถาวรในโลก

1. ความหมายขององค์การระหว่างประเทศ

โดยทั่วไปแล้วลักษณะของมาตรการหรือกลไกสำคัญ ๆ ที่ถูกนำมาใช้ในการจัดระเบียบความสัมพันธ์ระหว่างรัฐหรือเป็นหลักสำหรับการปฏิบัติต่อกันของรัฐ รวมทั้งแก้ปัญหาหรือข้อพิพาทต่าง ๆ ระหว่างรัฐโดยสันติภาพวิธีได้แก่ กลไกทางการทูต กลไกทางกฎหมายระหว่างประเทศ และกลไกทางสถาบันระหว่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศซึ่งในประการหลังเป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจศึกษา

องค์การระหว่างประเทศคืออะไร เราจะให้ความหมายหรือคำจำกัดความว่าอย่างไร ?

ถ้าพิจารณาตามความนำที่กล่าวมาแล้ว องค์การระหว่างประเทศ คือกลไกอย่างหนึ่งในการปฏิบัติความสัมพันธ์ระหว่างรัฐ เพื่อการดำรงอยู่ร่วมกันในระบบสังคมระหว่างประเทศ หรือระบบนานารัฐ (multi-state system) ถึงกระนั้นก็ดี เรายังจะพิจารณาความหมายและคำจำกัดความขององค์การระหว่างประเทศได้ดังนี้

1.1 องค์การระหว่างประเทศในลักษณะที่ไม่เป็นสถาบันแต่เป็นการร่วมกันดำเนินการเพื่อผลประโยชน์หรือการดำเนินการต่อปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกันเป็นครั้งคราว ความหมายขององค์การระหว่างประเทศในลักษณะนี้อาจปรากฏในรูปของการร่วมประชุมปรึกษาหารือระหว่างประเทศ (International Conference) ในความหมายนี้ ถือได้ว่าองค์การระหว่างประเทศเป็นวิธีการทางการทูตระยะสั้นแบบหนึ่ง นั่นคือการเจรจา (Negotiation) เพื่อให้บรรลุการตกลง (Agreement) ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะองค์การระหว่างประเทศในลักษณะนี้จะเกิดขึ้นเมื่อรัฐต่าง ๆ ต้องการจะแก้ปัญหาหรือข้อพิพาทระหว่างประเทศหรือดำเนินนโยบายร่วมกันเป็นเรื่อง ๆ ไป เมื่อหมดเรื่องนั้น ๆ แล้ว การประชุมปรึกษาหารือก็ยุติลง ในหลายโอกาสองค์การระหว่างประเทศในความหมายนี้จะเกิดขึ้นภายหลังการยุติการสู้รบหรือสงครามระหว่างประเทศ ซึ่งจะออกมาในรูปที่ประเทศฝ่ายชนะสงครามจะจัดการประชุมเพื่อเรียกร้องเงื่อนไขต่าง ๆ จากประเทศฝ่ายแพ้สงคราม

1.2 องค์การระหว่างประเทศในลักษณะที่เป็นสถาบันที่รัฐต่าง ๆ จงใจจัดตั้งขึ้นด้วยปรารถนาที่จะดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ร่วมกันในลักษณะถาวร เป็นความพยายามของรัฐต่าง ๆ ที่จะจัดตั้งหน่วยงาน เพื่อดำเนินการตามจุดมุ่งหมายร่วมกันระหว่างรัฐอย่างเป็นประจำและสม่ำเสมอ ความหมายขององค์การระหว่างประเทศในลักษณะนี้

เรียกได้ว่า สถาบันระหว่างประเทศ (International Institution) ซึ่งต่างจากองค์การระหว่างประเทศในความหมายแรกที่ว่า การดำเนินการระหว่างรัฐมิได้ยุติเพียงเมื่อรัฐต่าง ๆ ได้กำหนดแนวทางปฏิบัติเพื่อผลประโยชน์ร่วมกัน หรือแก้ปัญหาระหว่างกันในเรื่องใดเรื่องหนึ่งเสร็จสิ้นลงไปแล้วเท่านั้น แต่รัฐต่าง ๆ ยังคงดำเนินการร่วมกันต่อไปอีกเป็นประจำแม้จะยังไม่ปรากฏปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างรัฐก็ตาม

องค์การระหว่างประเทศในความหมายแรกก็เป็นปรากฏการณ์ที่พัฒนามาสู้องค์การระหว่างประเทศในความหมายที่สองได้ในเมื่อความจำเป็นที่จะต้องร่วมประชุมปรึกษาหารือระหว่างประเทศมีมากและบ่อยครั้งขึ้น ซึ่งถ้าพิจารณาอย่างเคร่งครัดแล้วจะเห็นได้ว่า องค์การระหว่างประเทศในลักษณะของสถาบันระหว่างประเทศ ก็คือการทำให้องค์การระหว่างประเทศในความหมายของการประชุมปรึกษาหารือระหว่างประเทศมีลักษณะแห่งการถวรนั่นเอง ฉะนั้น จึงปรากฏว่าวิธีปฏิบัติของรัฐต่าง ๆ ในการดำเนินงานของสถาบันระหว่างประเทศจึงเป็นวิธีการของการทูต โดยการประชุมปรึกษาหารือ (Diplomacy by Conference)

การศึกษาในวิชาองค์การระหว่างประเทศจะยึดถือองค์การระหว่างประเทศในลักษณะของการเป็นสถาบันระหว่างประเทศเป็นสำคัญ

นอกจากนั้นยังมีผู้ให้ความหมายขององค์การระหว่างประเทศในอีกลักษณะหนึ่งเป็นความหมายที่ 3 คือ

1.3 องค์การระหว่างประเทศที่มีความหมายตามลักษณะของวัตถุประสงค์ในการจัดตั้ง ซึ่งอาจจะมีทั้งในลักษณะที่ไม่เป็นสถาบันหรือเป็นสถาบันก็ได้ ทั้งนี้เพราะองค์การระหว่างประเทศนั้นถูกจัดตั้งขึ้นมาเพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ หรือจุดหมายบางอย่างเช่น เพื่อเป็นกฎเกณฑ์ของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เพื่อระงับปัญหาหรือข้อพิพาทที่เกิดขึ้นระหว่างรัฐ เพื่อลดหรือควบคุมความขัดแย้งและสงคราม เพื่อส่งเสริมความร่วมมือในกิจกรรมการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม หรือเพื่อเป็นระบบป้องกันร่วม เพื่อให้ปลอดภัยจากการถูกคุกคาม เป็นต้น

2. ระดับขององค์การระหว่างประเทศ

เพื่อพิจารณาองค์การระหว่างประเทศในฐานะของสถาบันระหว่างประเทศในด้านขนาดของสมาชิกภาพ และบทบาทขององค์การต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมนานาชาติระหว่างประเทศแล้ว อาจแยกองค์การระหว่างประเทศได้เป็น 2 ระดับ ดังนี้

2.1 องค์การระหว่างประเทศสากล (Universal Organization) เป็นองค์การระหว่างประเทศที่มีสมาชิกจำนวนมากจากส่วนต่าง ๆ ของโลก ในเรื่องสมาชิกภาพ

แม้ทุกประเทศในโลกอาจจะไม่ได้เป็นสมาชิกขององค์การระหว่างประเทศแบบนี้ แต่ประเทศเกือบทั้งหมดก็ร่วมเป็นสมาชิกยิ่งกว่านั้นองค์การระหว่างประเทศแบบนี้ก็มีแนวโน้มที่ว่าขยายสมาชิกภาพทั่วโลกให้มากที่สุด องค์การระหว่างประเทศสากลนี้อาจเรียกได้อีกอย่างหนึ่งว่าเป็นองค์การโลก (World Organization หรือ Global - Organization) เพราะมีสมาชิกทั่วโลก(global-membership) อย่างไรก็ตาม องค์การระหว่างประเทศระดับนี้ยังอาจแบ่งออกไปได้อีกเป็น 2 ชนิดด้วยกันตามลักษณะของวัตถุประสงค์ได้แก่²

2.1.1 องค์การระหว่างประเทศสากลที่มีสมาชิกทั่วโลกและมีวัตถุประสงค์กว้างขวางทั่วไป (general - purpose organization) ได้แก่ องค์การสันนิบาตชาติ และองค์การสหประชาชาติ ซึ่งมีขอบข่ายงานและบทบาทกว้างขวางครอบคลุมกิจกรรมต่างๆ ทั่วโลก กล่าวคือ มีหน้าที่ทั้งที่เกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัย การร่วมมือทางเศรษฐกิจและสังคม การพิทักษ์ปกป้องสิทธิมนุษยชน การส่งเสริมการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม ฯลฯ

2.1.2 องค์การระหว่างประเทศสากลที่มีสมาชิกทั่วโลก แต่มีวัตถุประสงค์จำกัด (limited - purpose organization) ซึ่งเป็นที่รู้จักกันว่าเป็นองค์การแบบ functional ทั้งนี้เพราะจุดมุ่งหมายในการจัดตั้งก็เพื่อกระทำหน้าที่เฉพาะอย่าง อาทิเช่น องค์การชำนาญพิเศษขององค์การสหประชาชาติ ได้แก่ ธนาคารระหว่างประเทศ เพื่อการสร้างสรรค์และพัฒนา หรือธนาคารโลก องค์การกรรมกรสากล (ILO) องค์การอนามัยโลก (WHO) องค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) องค์การอาหารและเกษตร (FAO) ฯลฯ

2.2 องค์การระหว่างประเทศส่วนภูมิภาค (Regional Organization) เป็นองค์การระหว่างประเทศที่เกิดจากการรวมกลุ่มจัดตั้งของรัฐในภูมิภาคใดภูมิภาคหนึ่งของโลก โดยปกติสมาชิกขององค์การระหว่างประเทศส่วนภูมิภาคจะประกอบด้วยประเทศที่อยู่ในบริเวณใดบริเวณหนึ่งของพื้นโลก เช่น ลาตินอเมริกา เอเชียอาคเนย์, ยุโรปตะวันออก, ยุโรปตะวันตก, และแอฟริกา เป็นต้น ซึ่งยังสามารถแบ่งออกตามลักษณะของวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งเป็นอีก 2 ประเภท ดังนี้³

2.2.1 องค์การระหว่างประเทศส่วนภูมิภาคที่มีวัตถุประสงค์ทั่วไป มีหน้าที่รับผิดชอบอย่างกว้างขวางทั้งในด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัย เศรษฐกิจและสังคม ตัวอย่างเช่น องค์การนารัฐอเมริกัน (OAS) องค์การสหภาพแอฟริกัน (OAU) สันนิบาตอาหรับ เป็นต้น

2.2.2 องค์การระหว่างประเทศส่วนภูมิภาคมีวัตถุประสงค์จำกัด ซึ่งยังถูกแบ่งออกเป็น 2 ประเภทย่อย คือ องค์การทางเศรษฐกิจและสังคม และองค์การร่วมป้องกันทางการทหาร ในประเภทแรกได้แก่ สมาคมการค้าเสรีลาตินอเมริกา (LAFTA) ตลาดร่วมไซเบเวียยุโรปตะวันออก (CEMA) ตลาดร่วมยุโรป (EEC) เป็นต้น ในประเภทที่ 2 เป็นระบบที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการเกิดสงครามเย็นในยุคหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ได้แก่ NATO และ Warsaw Pact เป็นต้น

กล่าวได้ว่า องค์การระหว่างประเทศระดับภูมิภาคเป็นไปเพื่อผลประโยชน์ร่วมกันในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเฉพาะประเทศในภูมิภาคนั้น ๆ ของโลกเท่านั้น ทว่าในข้อเท็จจริงกลับปรากฏว่า ความหมายขององค์การระหว่างประเทศส่วนภูมิภาคมิได้จำกัดขอบเขตสมาชิกอยู่แต่เฉพาะในภูมิภาคหนึ่ง ๆ ของโลกเท่านั้น หากแต่ผลของพัฒนาการทางการเมืองระหว่างประเทศที่เกิดการขัดแย้งทางอุดมการณ์ระหว่างประเทศมหาอำนาจของโลกทำให้มหาอำนาจมีบทบาทอย่างมากในการจัดตั้ง และเข้าร่วมในองค์การระหว่างประเทศส่วนภูมิภาคทั้ง ๆ ที่มหาอำนาจนั้น ๆ มิได้ร่วมอยู่ในภูมิภาคขององค์การนั้นแต่อย่างใด อย่างไรก็ตาม เป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวาง องค์การระหว่างประเทศเช่นว่านั้น ถือเป็นองค์การระหว่างประเทศส่วนภูมิภาคด้วย ทั้งนี้อาจเพราะเหตุผลที่ว่า การเข้ามาร่วมมหาอำนาจในองค์การส่วนภูมิภาคนั้น ๆ ก็เป็นไปเพื่อการรักษาผลประโยชน์ของประเทศสมาชิกขององค์การที่อยู่ในส่วนภูมิภาคนั้นก็ได้

3. ลักษณะพื้นฐานขององค์การระหว่างประเทศ

องค์การระหว่างประเทศจะเกิดขึ้นได้ จะต้องมีลักษณะพื้นฐานทางการเมืองระหว่างประเทศดังนี้

3.1 โลกจะต้องแบ่งออกเป็นรัฐอธิปไตยต่าง ๆ ซึ่งดำเนินการปกครองภายในเป็นหน่วยการเมืองที่เป็นอิสระต่อกัน มีความเสมอภาคเท่าเทียมกันระหว่างรัฐอธิปไตยต่าง ๆ

3.2 มีการติดต่อกันระหว่างรัฐอธิปไตยต่าง ๆ เหล่านั้น หากรัฐอธิปไตยต่าง ๆ ไม่มีการติดต่อระหว่างกันแล้ว ความจำเป็นที่จะต้องมียุทธการระหว่างประเทศก็หมดไป เพราะเมื่อรัฐอธิปไตยไม่ติดต่อกัน ก็ไม่จำเป็นต้องมีสถาบันระหว่างประเทศเพื่อวางหลักเกณฑ์ในการติดต่อกันระหว่างรัฐต่าง ๆ ตรงกันข้าม ยิ่งการติดต่อระหว่างรัฐมากขึ้นเท่าใด องค์การระหว่างประเทศก็ได้รับการสนับสนุนมากขึ้นตามไปด้วย

3.3 ในการติดต่อกันระหว่างรัฐอธิปไตยนั้น รัฐต่าง ๆ จะต้องมีความสำคัญอยู่ว่า เป็นเรื่องที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้เลยว่า อาจเกิดปัญหานั้นระหว่างรัฐต่าง ๆ หรืออาจเกิดโอกาสที่รัฐจะได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน อันเนื่องมาจากการติดต่อกันระหว่างกัน กล่าวคือ รัฐอธิปไตยต่างก็มีนโยบายต่างประเทศในด้านต่าง ๆ เป็นอิสระของตนเอง อันเป็นการแสดงอธิปไตยของรัฐ เมื่อรัฐอธิปไตยทำการติดต่อกัน นโยบายต่างประเทศของรัฐต่าง ๆ จะมาพบกัน ในลักษณะนี้ ปัญหาระหว่างรัฐอธิปไตยก็จะเกิดขึ้นอันเนื่องมาจากนโยบายขัดแย้งกัน หรือหากนโยบายของรัฐต่าง ๆ สอดคล้องกันโอกาสที่รัฐจะดำเนินการเพื่อผลประโยชน์ร่วมกันก็จะมีขึ้น

3.4 เมื่อเกิดปัญหาขัดแย้งกัน หรือโอกาสที่จะส่งเสริมผลประโยชน์ร่วมกันจากการติดต่อกันระหว่างรัฐอธิปไตยต่าง ๆ นั้น รัฐต่าง ๆ จึงเห็นความจำเป็นที่จะต้องมีการสถาปนากลไก, วิธีการ, และหลักปฏิบัติระหว่างประเทศในอันที่จะกำหนดและวางหลักเกณฑ์ในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างกันเพื่อแก้ไขหรือหลีกเลี่ยงปัญหาที่จะเกิดขึ้นระหว่างกัน หรือส่งเสริมผลประโยชน์ร่วมกัน

4. จุดมุ่งหมายขององค์การระหว่างประเทศ

ด้วยการจัดตั้งและดำเนินงานขององค์การระหว่างประเทศเพื่อวางหลักเกณฑ์ในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ อาจกล่าวได้กว้าง ๆ ว่า องค์การระหว่างประเทศโดยทั่วไป มีจุดมุ่งหมายที่พยายามจะลดความขัดแย้งระหว่างประเทศลงให้ได้มากที่สุด และสนับสนุนความร่วมมือระหว่างรัฐต่าง ๆ ให้ได้มากที่สุดในการที่รัฐมาดำเนินความสัมพันธ์ติดต่อกัน จากนี้เราอาจแยกให้เห็นจุดมุ่งหมายโดยทั่วไปขององค์การระหว่างประเทศได้ดังนี้ คือ

4.1 การรักษาไว้ซึ่งสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ อันนี้ ถือได้ว่าเป็นจุดมุ่งหมายประการสำคัญขององค์การระหว่างประเทศ การที่รัฐอธิปไตยมีความสัมพันธ์ติดต่อกันโอกาสที่ความขัดแย้งระหว่างประเทศจะเกิดขึ้นนั้นมีอยู่มากเมื่อมีความขัดแย้งกัน เท่าที่ปรากฏมาในประวัติศาสตร์ระหว่างประเทศ การแก้ปัญหาโดยรัฐเป็นเอกเทศนั้น บ่อยครั้ง รัฐจะใช้กำลังอาวุธเข้าทำสงครามเพื่อตัดสินปัญหาขัดแย้งระหว่างกัน ซึ่งปรากฏว่าไม่ว่าผลของสงครามจะยุติลงโดยฝ่ายใดเป็นฝ่ายชนะสงครามก็ตาม ความพินาศเสียหายในด้านต่าง ๆ ย่อมเกิดขึ้นแก่ทั้งรัฐที่ชนะสงครามและรัฐที่แพ้สงคราม

การเกิดสงครามระหว่างประเทศ ย่อมส่งผลกระทบต่อสันติภาพระหว่างประเทศ เป็นการส่วนรวมด้วย โดยเป็นการทำลายสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ (International Peace and Security) พัฒนาการในด้านอำนาจการทำลายของอาวุธได้ทำให้ ความสูญเสียจากการทำสงครามขยายขอบเขตออกไปอย่างกว้างขวางมาก รัฐบาลและ ผู้นำประเทศต่าง ๆ ได้เห็นภัยอันตรายเกิดจากการทำสงครามระหว่างประเทศ จึงได้ พยายามหลีกเลี่ยงที่จะไม่ให้รัฐต่าง ๆ ใช้การทำสงครามเป็นเครื่องมือในการดำเนิน นโยบายของรัฐเพื่อแก้ไขปัญหาระหว่างประเทศ ทั้งนี้ เพื่อการรักษาไว้ซึ่งสันติภาพและ ความมั่นคงระหว่างประเทศ

คำตอบต่อความกังวลใจของผู้นำประเทศต่าง ๆ ในเรื่องนี้ก็คือ การร่วมปรึกษาหารือกันในการประชุมและองค์การระหว่างประเทศ เพื่อหาทางแก้ไขปัญหาระหว่าง ประเทศที่เกิดขึ้นโดยวิธีอื่นที่ไม่ใช่การใช้กำลังอาวุธในการทำสงคราม อันได้แก่ แบบ ต่าง ๆ ของการระงับพิพาทระหว่างประเทศโดยสันติวิธี (Peaceful Settlement of International Disputes) นั่นคือ เมื่อเกิดความขัดแย้งระหว่างประเทศอันก่อให้เกิดหรืออาจนำ ไปสู่กรณีพิพาทระหว่างประเทศ ซึ่งจะทำลายหรือคุกคามสันติภาพและความมั่นคง ระหว่างประเทศ ความขัดแย้งหรือกรณีพิพาทระหว่างประเทศนั้น จะได้รับการพิจารณา จากองค์การระหว่างประเทศ เพื่อหาทางระงับกรณีดังกล่าวโดยสันติวิธีต่อไป โดยที่จุด มุ่งหมายประการนี้ถือว่าเป็นจุดมุ่งหมายประการสำคัญที่สุดขององค์การระหว่างประเทศ การศึกษาวิชาขององค์การระหว่างประเทศจึงมักเน้นหนักไปในบทบาทขององค์การระหว่าง ประเทศเพื่อสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ

4.2 การส่งเสริมความร่วมมือในด้านต่าง ๆ ระหว่างรัฐในอันที่จะนำมาซึ่ง ความเจริญก้าวหน้าในบรรดารัฐต่าง ๆ ทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม จุดมุ่งหมาย อันนี้ขององค์การระหว่างประเทศเป็นผลมาจากความเจริญก้าวหน้าและเทคโนโลยีสาขา ต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การปฏิวัติอุตสาหกรรม (Industrial Revolution) จากยุโรปซึ่ง แผ่ขยายไปยังส่วนต่าง ๆ ของโลก ทำให้การคมนาคมติดต่อระหว่างประเทศต่าง ๆ เป็นไปได้อย่างรวดเร็ว ในขณะเดียวกัน รัฐต่าง ๆ ก็ต้องอยู่ในสภาพซึ่งต้องพึ่งพา อาศัยซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะทางเศรษฐกิจและสังคม ในสภาพเช่นนี้ ทำให้รัฐต่าง ๆ ต้องยอมรับว่า ผลประโยชน์และความเจริญก้าวหน้าของตนจะได้รับการสนับสนุนส่งเสริมจากการกระทำร่วมกันในองค์การระหว่างประเทศได้ดีกว่าการดำเนินการด้วยตนเอง เป็นเอกเทศ การร่วมดำเนินการและการช่วยเหลือเกื้อกูลระหว่างประเทศโดยผ่านทาง องค์การระหว่างประเทศสามารถส่งเสริมความก้าวหน้าของรัฐต่าง ๆ ได้ดี

ในจุดประสงค์หลักทั้งสองประการนี้ แม้ว่าตามข้อเท็จจริงที่ปรากฏจะทำให้เห็นว่ารัฐให้ความสำคัญแก่จุดประสงค์ประการแรกได้แก่การรักษาไว้ซึ่งสันติภาพและความมั่นคงปลอดภัยระหว่างประเทศหรือที่จริงคือ การป้องกันสงครามมากกว่า จุดประสงค์ประการหลัง แต่ทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับสถานะแวดล้อมที่เป็นอยู่ในขณะที่เป็นอยู่ในขณะที่จัดตั้งองค์การนั้นและในขณะที่ยังดำรงการดำเนินงานอยู่ รวมทั้งลักษณะและวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งองค์การระหว่างประเทศนั้น ๆ ด้วย ในกรณีขององค์การระหว่างประเทศสากล ได้แก่ องค์การสันนิบาตชาติและองค์การสหประชาชาติ นั้นจะเห็นว่า องค์การสันนิบาตชาติให้ความสำคัญแก่จุดประสงค์อันแรกมากกว่า ส่วนองค์การสหประชาชาตินั้นให้ความสำคัญแก่วัตถุประสงค์ทั้งสองประการ โดยมีการจัดตั้งคณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมขึ้นมาเพื่อส่งเสริมกิจกรรมความร่วมมือระหว่างสมาชิกในทางเศรษฐกิจ สังคม และการพัฒนาโดยเฉพาะ จากประสบการณ์ขององค์การระหว่างประเทศสากลทั้งสององค์การนี้ ปรากฏว่าประสบความสำเร็จในวัตถุประสงค์ประการหลังมากกว่างานด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัย และการระงับกรณีพิพาท

อย่างไรก็ตาม กล่าวได้ว่า จุดประสงค์ทั้งสองประการก็มีความเกี่ยวข้องสนับสนุนซึ่งกันและกัน นั่นคือ การที่องค์การระหว่างประเทศสามารถประสบความสำเร็จในการรักษาไว้ซึ่งสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศแล้ว ย่อมจะเปิดทางให้ประเทศต่าง ๆ ได้มีโอกาสร่วมมือกันสร้างความเจริญก้าวหน้าทั้งในทางเศรษฐกิจและสังคม

ในทำนองเดียวกัน การที่รัฐต่าง ๆ ให้การสนับสนุนแก่องค์การระหว่างประเทศในอันที่จะส่งเสริมความร่วมมือกันเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แก่รัฐต่าง ๆ โดยเท่าเทียมกันแล้ว ย่อมจะทำให้เกิดความยุติธรรมขึ้นได้ในสังคมระหว่างประเทศอันจะทำให้สาเหตุแห่งความต้องการที่จะทำลายสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศลดน้อยลงไป ความเป็นระเบียบเรียบร้อยและสันติภาพย่อมคงอยู่ได้ในที่สุด

5. การเมืองระหว่างประเทศ, กฎหมายระหว่างประเทศ, และองค์การระหว่างประเทศ

การเมืองระหว่างประเทศ (International Politics) กฎหมายระหว่างประเทศ (International Law), และองค์การระหว่างประเทศ (International Organization) มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกันอย่างใกล้ชิดมาก เพราะเรื่องทั้งหมด เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการที่รัฐต่าง ๆ ดำเนินความสัมพันธ์ติดต่อกันภายในสังคมระหว่างประเทศ (International Community) ซึ่งเมื่อรวมเรื่องทั้งสามนี้เข้าด้วยกันแล้ว ก็เป็นความหมายของความสัมพันธระหว่างประเทศ (International Relations) นั่นเอง

อย่างไรก็ตาม อาจแยกกล่าวเพื่อให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างเรื่องทั้งสามนี้ ได้ดังนี้ Quincy Wright ได้อธิบายถึงเรื่องนี้ไว้ในหนังสือ **The Study of International Relations** ว่า การเมืองระหว่างประเทศ เป็นเรื่องของกาที่รัฐต่างๆ ดำเนินนโยบายต่างประเทศ ต่อกันและกันเพื่อให้บรรลุถึงจุดหมายสูงสุดในกาที่จะได้มาซึ่งความสูงสุดแห่งชาติ (National Supremacy) การรักษาตัวรอด (Self - Preservation) หรือดุลย์แห่งอำนาจ (Balance of Power) ในขณะที่กฎหมายระหว่างประเทศอันเป็นกฎเกณฑ์และธรรมเนียมที่รัฐต่างๆ ถือปฏิบัติในความสัมพันธ์ระหว่างกันนั้น ดำเนินกาเพื่อให้ทุกรัฐยึดถือในหลักแห่งกฎหมาย (Rule of Law) ในสังคมนระหว่างประเทศ ส่วนองค์การระหว่างประเทศ นั้น เป็นผลผลิตจากการเมืองและกฎหมายระหว่างประเทศ ซึ่งองค์การระหว่างประเทศ จะไม่สามารถดำเนินงานได้เลยถ้าปราศจากการคำนึงถึงการเมืองและกฎหมายระหว่างประเทศ การรักษาไว้ซึ่งสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ อันเป็นจุดมุ่งหมาย ประการสำคัญขององค์การระหว่างประเทศนั้นจะเป็นไปได้มากน้อยแค่ไหนขึ้นอยู่กับ ดุลยภาพในความสัมพันธ์ระหว่างหลักเกณฑ์ทางกฎหมายกับผลประโยชน์ของชาติต่าง ๆ นั้นคือ ขึ้นอยู่กับดุลยภาพในความสัมพันธ์ระหว่างการเมืองระหว่างประเทศและกฎหมายระหว่างประเทศนั่นเอง

การพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างการเมืองระหว่างประเทศ, กฎหมายระหว่างประเทศ, และองค์การระหว่างประเทศตามหลักการดังกล่าวนี้ เป็นการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างเรื่องทั้งสามได้ถูกต้องพอสมควร แต่ก็ไม่น่าจะเป็นการพิจารณาที่ถูกต้องสมบูรณ์นัก เพราะให้ความสำคัญขององค์การระหว่างประเทศน้อยเกินไปที่จริงองค์การระหว่างประเทศมีความสำคัญต่อกฎหมายระหว่างประเทศ และการเมืองระหว่างประเทศอย่างมาก

ในแง่ของกฎหมายระหว่างประเทศ องค์การระหว่างประเทศในฐานะที่เป็นเครื่องมือของสังคมนระหว่างประเทศในการกำหนดหลักเกณฑ์ ในการสัมพันธ์ติดต่อกันระหว่างรัฐ ย่อมมีบทบาทอย่างสำคัญในการสร้างกฎหมายระหว่างประเทศ ถือได้ว่าเป็นบ่อเกิดที่สำคัญที่สุดของกฎหมายระหว่างประเทศ การสร้างกฎหมายระหว่างประเทศโดยองค์การระหว่างประเทศจะออกมาในรูปของข้อตกลงต่าง ๆ ระหว่างรัฐสมาชิกขององค์การระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าองค์การระหว่างประเทศนั้นเป็นองค์การที่มีสมาชิกภาพกว้างขวาง หรืออยู่ในสถานภาพขององค์การระหว่างประเทศสากลแล้ว ข้อตกลงระหว่างรัฐที่ผ่านองค์การระหว่างประเทศดังกล่าวก็จะได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางเท่ากับองค์การระหว่างประเทศได้สนับสนุนความเข้มแข็งของกฎหมายระหว่างประเทศ

โดยตรง นอกจากนี้ องค์การระหว่างประเทศยังจะเป็นแหล่งที่จะแก้ไขปรับปรุงและพัฒนา กฎหมายระหว่างประเทศอีกด้วย

ในส่วนที่เกี่ยวกับการเมืองระหว่างประเทศ อาจกล่าวได้ว่า องค์การระหว่างประเทศเป็นการจัดตั้งสถาบัน (Institutionalization) ให้กับการเมืองระหว่างประเทศโดยตรง องค์การระหว่างประเทศ ได้กลายเป็นเวทีอย่างเป็นทางการของการเมืองระหว่างประเทศ ที่มีประสิทธิภาพมากกว่าการเมืองระหว่างประเทศที่ปราศจากองค์การระหว่างประเทศอย่างมาก การแสดงออกซึ่งนโยบายต่างประเทศของรัฐต่าง ๆ ซึ่งเป็นเรื่องของการเมืองระหว่างประเทศนั้น ๆ ต้องอาศัยองค์การระหว่างประเทศแหล่งต่อรองกันระหว่างรัฐต่าง ๆ อย่างมาก ยิ่งกว่านั้น การมีองค์การระหว่างประเทศยังมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการทำให้การเมืองระหว่างประเทศดำเนินไปอย่างมีหลักการและแบบแผนพอสมควร เพราะรัฐที่เข้าร่วมในองค์การระหว่างประเทศโดยเฉพาะองค์การระหว่างประเทศสากลนั้น จะต้องยอมรับพันธะต่าง ๆ ที่กำหนดไว้โดยองค์การระหว่างประเทศอันเป็นการวางรากฐานที่ดีสำหรับการเมืองระหว่างประเทศ อย่างไรก็ตาม โดยที่ในปัจจุบันได้เกิดองค์การระหว่างประเทศขึ้นอย่างมากมาย จึงอาจพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์การระหว่างประเทศและการเมืองระหว่างประเทศได้ว่า องค์การระหว่างประเทศเป็นรูปหนึ่งของการเมืองระหว่างประเทศซึ่งเป็นที่ยอมรับว่าตอบสนองนโยบายต่างประเทศของรัฐต่าง ๆ ได้ดีกว่าการเมืองระหว่างประเทศรูปอื่น

จะเห็นได้ว่า การเมืองระหว่างประเทศ, กฎหมายระหว่างประเทศ, และองค์การระหว่างประเทศเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกันอย่างใกล้ชิด ดังนั้น ในการศึกษาถึงเรื่องใดเรื่องหนึ่งย่อมเป็นการหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะต้องศึกษาเกี่ยวพันถึงเรื่องอื่น ๆ อีกสองเรื่องไปด้วย

6. ปัญหาขององค์การระหว่างประเทศ

ปัญหาขององค์การระหว่างประเทศในที่นี้ เป็นปัญหาในหลักการทั่วไป ไม่ได้หมายถึงปัญหาในการดำเนินงาน ซึ่งปัญหาในการดำเนินงานนั้น จะเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นแก่องค์การนั้น ๆ โดยเฉพาะ ปัญหาในหลักการทั่วไปขององค์การระหว่างประเทศ ซึ่งจะเกิดขึ้นกับทุกองค์การมีปัญหที่สำคัญ ๆ ดังนี้

6.1 ปัญหาเกี่ยวกับอำนาจอธิปไตย ถือเป็นปัญหาสำคัญ ปัญหานี้สืบเนื่องมาจากข้อคำนึงของรัฐสมาชิกขององค์การระหว่างประเทศในเรื่องอธิปไตยของรัฐ ในเรื่องเกี่ยวกับอธิปไตยนี้ Jean Bodin ซึ่งได้รับการยอมรับว่าเป็นบิดาแห่งแนวความคิดเกี่ยวกับ

อธิปไตย ได้ให้ความหมายไว้ในหนังสือ Six Books of the Republic ในปี 1576 ว่า อำนาจอธิปไตย เป็นอำนาจอธิปไตยซึ่งมิได้ถูกผูกมัดด้วยกฎหมาย เหนือประชาชนและทรัพย์สินของ และผู้ที่มิใช่อำนาจอธิปไตยย่อมไม่ยอมรับว่ามีบุคคลใดอยู่เหนือกว่าตัวเขาเลย (Sovereignty is the supreme power, not bound by law, over its citizens and subjects, he (who) is so-vereign acknowledge no one greater than himself)⁴ Jean Bodin ได้นำเรื่องอำนาจอธิปไตยเข้าผูกมัดกับพระเจ้า (God) อย่างใกล้ชิด แนวความคิดเกี่ยวกับอธิปไตยของ Bodin นี้ทำให้มองเห็นว่า อำนาจอธิปไตยอยู่สูงกว่าสิ่งใดทั้งหมด เป็นอำนาจอธิปไตยเด็ดขาด (absolute) อันนี้ ถือได้ว่าเป็นการมองเฉพาะอธิปไตยภายในของแต่ละรัฐเท่านั้น ภายในรัฐหนึ่ง อำนาจอธิปไตยเป็นอำนาจอธิปไตยในการปกครองของรัฐ เป็นที่มาแห่งกฎหมายที่ใช้ปกครองภายในรัฐ แต่เมื่อรัฐได้ทำการติดต่อกับรัฐอธิปไตยอื่นในสังคมนานาชาติ โดยเฉพาะการที่รัฐได้เข้าร่วมอยู่ในองค์การระหว่างประเทศ รัฐจำเป็นต้องจำกัดขอบเขตอำนาจอธิปไตยภายนอกของตนลงบ้าง โดยการยอมรับพันธะและหลักการต่างๆ ซึ่งองค์การระหว่างประเทศได้กำหนดและวางแนวทางไว้ ในเรื่องอำนาจอธิปไตยของรัฐนี้ ปัญหาจะเกิดขึ้นต่อองค์การระหว่างประเทศในลักษณะที่ว่า รัฐจะยอมรับพันธะและหลักการขององค์การระหว่างประเทศเฉพาะในส่วนที่รัฐได้รับผลประโยชน์ หรือไม่เสียประโยชน์แต่ในกรณีที่รัฐเห็นว่าเสียประโยชน์ โดยเฉพาะผลประโยชน์ที่รัฐถือว่าเป็นผลประโยชน์ที่สำคัญอย่างยิ่งของรัฐ รัฐมักจะยกเอาอธิปไตยของตนเป็นข้ออ้างในการไม่ยอมรับพันธะจากองค์การระหว่างประเทศ

6.2 ปัญหาเกี่ยวกับฐานะขององค์การระหว่างประเทศ ปัญหานี้เป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับอธิปไตยของรัฐ กล่าวคือ มีปัญหาว่า การที่รัฐต่างๆ ยอมรับอำนาจอธิปไตยภายนอกของตนบางส่วนเข้าร่วมอยู่ในองค์การระหว่างประเทศ โดยยอมรับพันธะจากองค์การระหว่างประเทศ และยอมให้องค์การระหว่างประเทศวางหลักเกณฑ์และระเบียบแบบแผนในการที่รัฐจะปฏิบัติต่อกันนั้น ทำให้องค์การระหว่างประเทศมีฐานะอยู่เหนือรัฐอธิปไตยหรือไม่ในบางกรณี เช่นในกรณีของสหประชาชาติ (The United Nations) องค์การระหว่างประเทศได้กำหนดพันธะให้กับรัฐที่มีได้เป็นสมาชิกขององค์การนั้นด้วย ตามความในมาตรา 2 วรรค 6 แห่ง กฎบัตรสหประชาชาติได้ระบุว่า “องค์การจักให้ความแน่อนใจว่า รัฐที่มีใช้สมาชิกของสหประชาชาติจะพึงต้องปฏิบัติตามหลักการ (ของสหประชาชาติ) เหล่านี้เท่าที่จำเป็นแก่การธำรงไว้ซึ่งสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ

ถ้าพิจารณาปัญหาฐานะขององค์การระหว่างประเทศในด้านนี้ จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่าองค์การระหว่างประเทศมีฐานะเหนืออธิปไตย เป็นสถาบันที่อยู่สูงกว่ารัฐ

อธิปไตย เรียกว่ามีฐานะเป็นอภิชาติ (Supranationality) ซึ่งก็เป็นไปตามหลักแห่งการปฏิบัติได้ (Practicability) ที่ว่า หากองค์การระหว่างประเทศไม่มีฐานะเหนือรัฐแล้ว องค์การนั้นก็ไม่น่าจะสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ยิ่งกว่านั้นความสำเร็จขององค์การระหว่างประเทศยังมีส่วนทำให้องค์การระหว่างประเทศนั้น มีฐานะเหนือรัฐอีกด้วย ดังจะเห็นได้ชัดเจนในกรณีของประชาคมเศรษฐกิจแห่งยุโรป (European Economic Community) หรือตลาดร่วม (Common Market) ซึ่งจากความสำเร็จขององค์การนี้ ทำให้การกำหนดนโยบายเศรษฐกิจของรัฐสมาชิกแต่ละรัฐต้องดำเนินไปภายในนโยบายเศรษฐกิจขององค์การตลาดร่วม

อย่างไรก็ตาม หากจะพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างรัฐอธิปไตยกับองค์การระหว่างประเทศจากหลักการที่ว่า องค์การระหว่างประเทศเกิดมาจากความสมัครใจของรัฐที่มาร่วมกันด้วยปรารถนาที่จะรับผลประโยชน์ร่วมกัน การดำเนินงานขององค์การระหว่างประเทศจะเป็นไปได้ดีก็ด้วยความเต็มใจของรัฐสมาชิก ในแง่นี้ จะเห็นได้ว่า องค์การระหว่างประเทศมิได้มีฐานะอยู่เหนือแต่อย่างใด ความขุ่นยากและความล้มเหลวของสันนิบาตชาติเป็นตัวอย่างที่ชี้ให้เห็นอย่างชัดเจนว่า องค์การระหว่างประเทศมิได้มีฐานะอยู่เหนือรัฐอธิปไตย

เกี่ยวกับปัญหานี้ รัฐจะต้องยอมรับว่า องค์การระหว่างประเทศมีฐานะสูงกว่ารัฐสมาชิก แต่ก็ไม่สูงกว่าจนทำให้รัฐหมดอธิปไตยภายนอกของตน ซึ่งถือได้ว่า เป็นไปตามหลักการของการประนีประนอม (Compromise) และหลักการแห่งการปฏิบัติได้ (Practicability) หมายความว่า รัฐจะยอมให้องค์การระหว่างประเทศมีฐานะเหนือรัฐถึงจุด ๆ หนึ่งที่เป็นขอบเขตสูงสุดที่รัฐจะยอมรับได้ หากเลขขอบเขตดังกล่าวนี้ไป รัฐก็จะไม่ยอมรับความฐานะสูงกว่ารัฐขององค์การระหว่างประเทศ นั่นคือ รัฐจะละเมิดพันธะและกฎเกณฑ์ขององค์การระหว่างประเทศ อย่างไรก็ตาม จุดกำหนดแห่งขอบเขตดังกล่าวนี้ ไม่อาจกำหนดได้แน่นอนลงไปว่าอยู่ที่ใด ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเข้มแข็งขององค์การระหว่างประเทศและความเข้มแข็งของรัฐสมาชิกเป็นกรณี ๆ ไป

6.3 ปัญหาเรื่องความเสมอภาค (Equality) ตั้งแต่เมื่อ Grotius ประกาศว่ารัฐอิสระทั้งหลายมีความเสมอภาคกันต่อหน้ากฎหมาย ก็มีผู้ให้ข้อสังเกตว่า “ไม่มีหลักกฎหมายทั่วไปใดจะได้รับการยอมรับกันเป็นสากลเหมือนกับ เรื่องความเสมอภาคโดยสมบูรณ์ของรัฐต่าง ๆไม่มีชาติใดสามารถตั้งกฎเกณฑ์ใดกับชาติอื่นได้ ไม่มีใครสามารถสร้างกฎหมายแห่งชาติต่าง ๆ ได้ ไม่มีใครปฏิเสธความต้องการระบบกฎหมาย ซึ่งสามารถจะพิทักษ์รัฐทั้งหลายได้โดยเท่าเทียมกัน และทำให้รัฐทั้งหลายมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามพันธะที่มีต่อกฎหมายนั้นโดยเท่าเทียมกันด้วย ในการประชุมที่กรุงเฮกครั้งที่ 2 ในปี 1907

ก็ได้มีผู้แทนผู้หนึ่งกล่าวว่า “รัฐแต่ละรัฐนั้นเป็นบุคลาธิปไตย, เสมอภาคกันทั้งทางศักดิ์สิทธิ์ธรรม, ไม่ว่าจะเล็กหรือใหญ่ อ่อนแอหรือเข้มแข็งสามารถจะเรียกร้องการเคารพในสิทธิของตนได้โดยเท่าเทียมกัน มีพันธะโดยเสมอภาคกันในการกระทำหน้าที่ของตน”⁵

อย่างไรก็ตาม Professor Dickenson ได้แย้งว่าในข้อความดังกล่าวนี้ข้อเท็จจริงแล้วสิทธิเสมอภาคนั้น ไม่ใช่ “ความเสมอภาคในสามารถที่จะมีสิทธิ”⁶ ซึ่งถ้าเราจะพิจารณาดูในสภาพความเป็นจริงแล้วจะเห็นว่าในทางปฏิบัติในองค์การระหว่างประเทศยังยอมรับความไม่เสมอภาคกันระหว่างรัฐ ตัวอย่างที่เห็นโดยชัดเจนคือ อภิสิทธิ์ของมหาอำนาจในฐานะสมาชิกภาพประจำและการออกเสียง กฎบัตรสหประชาชาติ มาตรา 2 กล่าวถึง “ความเสมอภาคในอธิปไตยของสมาชิก” แต่สมาชิกทุกประเทศขององค์การสหประชาชาติก็มิได้มีความเสมอภาคในสามารถที่จะมีสิทธิ เพราะกฎบัตรได้ให้สถานภาพการเป็นสมาชิกประจำในคณะมนตรีความมั่นคงแก่สมาชิกบางรัฐเท่านั้น ยิ่งกว่านั้นสิทธิในการออกเสียงของสมาชิกไม่ประจำทั้งสิบเสียงในคณะมนตรีความมั่นคงยังสามารถถูกล้มล้างได้เว้นเสียแต่จะได้รับคะแนนเสียงเอกฉันท์จากมหาอำนาจที่เป็นสมาชิกประจำ

กระนั้นก็ดี แม้ว่าองค์การระหว่างประเทศยังไม่สามารถบรรลุถึงการให้และพิทักษ์ความเสมอภาคแก่บรรดาสมาชิกได้อย่างสมบูรณ์ก็ตาม แต่ก็ต้องยอมรับว่าได้มีความพยายามอย่างมากที่จะทำให้เกิดความเสมอภาคระหว่างรัฐ โดยเฉพาะในที่ประชุมใหญ่ ซึ่งทุกรัฐจะออกเสียงได้ 1 เสียงเท่านั้น และหากพิจารณากันโดยถ่องแท้แล้วจะเห็นว่าสภาพความไม่เสมอภาคระหว่างมหาอำนาจและรัฐอื่น ๆ นั้นเป็นผลมาจากการยอมรับสภาพความเป็นจริงทางการเมือง (Realpolitik) ซึ่งเป็นผลดีต่อองค์การระหว่างประเทศอยู่มาก ในแง่ที่ว่าทำให้องค์การสามารถดำรงอยู่ได้โดยไม่ถูกล้มล้าง โดยการกระทำของมหาอำนาจที่บังเกิดความไม่พอใจขึ้นมา

6.4 ปัญหาเรื่องการเมืองแห่งอำนาจ (Power Politics) เช่นเดียวกับการเมืองภายในประเทศ การเมืองระหว่างประเทศก็เป็นเรื่องของการแสวงหาอำนาจ ซึ่งเป็นผลประโยชน์อย่างหนึ่งและยังเป็นเครื่องมือที่จะได้มาซึ่งผลประโยชน์อื่น ๆ อีกด้วย ฉะนั้นการเมืองแห่งอำนาจหรืออำนาจการเมือง จึงเป็นปัจจัยสำคัญในระบบนานาชาติรัฐ ที่ไม่มีการยอมรับอำนาจใดที่เหนือกว่ารัฐ พูดง่าย ๆ คือ รัฐเป็นผู้มีอำนาจสูงสุดแต่เพียงผู้เดียว ยิ่งกว่านั้นยังมีการใช้คำว่า power แทนคำว่า nation หรือ state และมีการแบ่งแยกรัฐตามคำสั่งอำนาจอิทธิพลและความสามารถเป็นมหาอำนาจ (great powers) อภิมหาอำนาจ (Super powers) และ อนุอำนาจ (small powers) ก็เท่ากับเป็นการยอมรับความแตกต่างความเหลื่อมล้ำกันระหว่างรัฐโดยการใช้มาตรฐานอำนาจเป็นเครื่องตัดสิน แม้จะมีการตั้ง

สถาบันระหว่างประเทศขึ้นมาเพื่อจุดมุ่งหมายในการควบคุมอำนาจและการใช้อำนาจในการเมืองระหว่างประเทศ แต่ในทางปฏิบัติมหาอำนาจกลับเป็นผู้ใช้อำนาจที่แท้จริงโดยผ่านองค์การ พร้อมกันนั้นได้มีการยอมรับสถานภาพของมหาอำนาจอย่างเป็นทางการตามกฎหมายเป็นครั้งแรกเมื่อกติกาสันนิบาตชาติบัญญัติคณะมนตรีแห่งสันนิบาตชาติประกอบด้วยผู้แทนของมหาอำนาจฝ่ายสัมพันธมิตร และผู้ช่วย กฎบัตรสหประชาชาติในเวลาต่อมาก็ได้ให้การยอมรับทางกฎหมายแก่บรรดามหาอำนาจตามมาตรา 23 ซึ่งระบุให้มหาอำนาจทั้งห้าจักเป็นสมาชิกประจำของคณะมนตรีความมั่นคง

ดังนั้น การเมืองแห่งอำนาจก็ยังเป็นปรากฏการณ์ปกติในการเมืองระหว่างประเทศและในองค์การระหว่างประเทศที่เปรียบเสมือนเป็นเวทีย่อยของระบบการเมืองระหว่างประเทศนั่นเอง

6.5 ปัญหาเรื่องชาตินิยม (Nationalism) เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องแยกกันไม่ออกจากปัญหาเรื่องอริปไตย ทั้งนี้เพราะชาติรัฐสมัยใหม่ (modern nation - state) นั้นก่อตัวขึ้นและพัฒนาการขึ้นมาพร้อมกับความรู้สึกราชาชาตินิยม ฉะนั้นการจะสร้างองค์การระหว่างประเทศขึ้นถือได้ว่าเป็นสถาบันที่ยึดถือหลักการนานาชาตินิยม หรือ สากลนิยม (Internationalism หรือ Universalism) จึงค่อนข้างจะเป็นสิ่งที่ฝืนพฤติกรรมของรัฐ เพราะเป็นการทำให้รัฐต้องเปลี่ยนทัศนคติความจงรักภักดีส่วนตัวที่เคยให้แก่ชาติมาให้แก่ส่วนรวม ก็องค์การระหว่างประเทศ ซึ่งยากที่จะปฏิบัติและไม่แตกต่างจากการให้รัฐสละอำนาจอริปไตยไปเท่าใดนัก

ฉะนั้น องค์การระหว่างประเทศจึงยังต้องเผชิญกับปัญหาที่เกิดจากความนิยมหรือทัศนคติที่เห็นแก่ประโยชน์แห่งชาติ ซึ่งเป็นอุปสรรคกีดกันการดำเนินงานและขัดขวางการร่วมมือระหว่างชาติต่างๆ ให้ชะงักงันไปได้ หรือแม้แต่ทำให้เกิดความล้มเหลวก็เคยมีตัวอย่างแล้วในกรณีของสันนิบาตชาติ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าสาเหตุหนึ่งเป็นผลมาจากลัทธิชาตินิยม ทั้งการไม่เข้าร่วมเป็นสมาชิก สหรัฐอเมริกาเองก็ดี การถอนตัวของมหาอำนาจอิตาลี และญี่ปุ่นก็ดีล้วนเป็นการแสดงให้เห็นถึงความยึดถือมั่นนิยมในชาติของตนเอง ให้ความสำคัญประโยชน์ส่วนตัวหรือแห่งชาติมากกว่าประโยชน์ของนานาชาติอันเป็นส่วนรวม

ที่กล่าวมานี้เป็นปัญหาที่องค์การระหว่างประเทศทั่วไปต้องเผชิญอยู่ แต่สำหรับองค์การระหว่างประเทศแต่ละองค์การอาจจะมีปัญหาเฉพาะแตกต่างกันออกไปได้เป็นกรณีๆ ไป

7. องค์การระหว่างประเทศเพื่อสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ

องค์การระหว่างประเทศเพื่อสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ (International Organization for Peace and Security) หมายถึง องค์การระหว่างประเทศที่จัดตั้งขึ้นมาด้วยปรารถนาของรัฐบาลสมาชิกที่จะใช้เป็นเครื่องมือระหว่างประเทศที่พยายามจะรักษาสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศเป็นประการสำคัญหรือเน้นความสำคัญของจุดประสงค์ขององค์การไปในด้านการรักษาสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศมากกว่าจุดประสงค์อื่นขององค์การสันนิบาตชาติและสหประชาชาติ เป็นองค์การระหว่างประเทศแบบนี้ที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นองค์การระหว่างประเทศสากลที่ต้องเกี่ยวข้องกับประเทศต่าง ๆ เกือบทั่วโลก องค์การระหว่างประเทศแบบนี้้องการอื่น ๆ ก็ได้แก่ องค์การแห่งสนธิสัญญาแอตแลนติกเหนือ (North Atlantic Treaty Organization) อดีตองค์การสนธิสัญญาเอเชียอาคเนย์ (South East Asia Treaty Organization), องค์การแห่งสนธิสัญญาออร์ซอร์ (Warsaw Treaty Organization) เป็นต้น ด้วยความสำคัญของจุดประสงค์แห่งองค์การระหว่างประเทศอันนี้ ทำให้องค์การระหว่างประเทศเพื่อสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศได้รับความสนใจมากกว่าองค์การระหว่างประเทศที่มีหรือเน้นจุดประสงค์อื่น การศึกษาในวิชาขององค์การระหว่างประเทศนี้ ก็จะเน้นถึงบทบาทขององค์การระหว่างประเทศในด้านการรักษาสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศเป็นสำคัญ อย่างไรก็ตาม ก็จะมีการศึกษาถึงบทบาทขององค์การระหว่างประเทศในด้านอื่นด้วย

ในการศึกษาองค์การระหว่างประเทศเพื่อสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศนี้มีข้อพิจารณาประการสำคัญอยู่ประการหนึ่ง นั่นคือ สันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นจุดสำคัญของการคงอยู่และการดำเนินงานขององค์การระหว่างประเทศแบบนี้ สันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ หมายถึงสภาพความเป็นระเบียบเรียบร้อยในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในขณะใดขณะหนึ่ง เป็นสภาพที่ปราศจากสงครามระหว่างประเทศ องค์การระหว่างประเทศเพื่อสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศจะต้องรักษาสภาพดังกล่าวนี้ไว้ อาจกล่าวได้ว่าเป็นความพยายามที่จะสถานภาพคงเดิมระหว่างประเทศ (International Status Quo) ในขณะใดขณะหนึ่ง สันนิบาตชาติและสหประชาชาติก็มีความรับผิดชอบเช่นนี้เป็นประการสำคัญ

จุดสำคัญของข้อพิจารณาอันนี้อยู่ที่ว่า สถานภาพคงเดิมระหว่างประเทศนี้ เป็นเรื่องที่กำหนดขึ้นหลังสงครามระหว่างประเทศแต่ละครั้ง ซึ่งมักจะเป็นสภาพที่ประเทศฝ่ายชนะสงครามบีบบังคับให้ประเทศฝ่ายแพ้สงครามเคารพและยอมรับสภาพเช่นนั้น และมักปรากฏว่าเป็นการกำหนดพันธะที่สร้างข้อเสียเปรียบให้แก่ประเทศฝ่ายแพ้สงคราม

สภาพเช่นนี้ย่อมเป็นการสร้างความไม่พอใจให้แก่ประเทศฝ่ายแพ้สงคราม และทำให้ประเทศฝ่ายแพ้สงครามพยายามที่จะลดหรือขจัดข้อเสียเปรียบที่ตนได้รับจากสถานภาพคงเดิมระหว่างประเทศนั้น ตราบใดที่ประเทศนั้นหรือเหล่านั้นยังไม่อยู่ในฐานะที่จะเปลี่ยนแปลงสถานภาพคงเดิมได้ องค์การระหว่างประเทศเพื่อสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศก็มีโอกาสที่จะคงอยู่และดำเนินการต่อไป แต่เมื่อประเทศฝ่ายแพ้สงครามเข้มแข็งพอที่จะเปลี่ยนแปลงสถานภาพคงเดิมระหว่างประเทศได้แล้วองค์การระหว่างประเทศเพื่อสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศดังกล่าวก็จะอยู่ในสภาพที่เสี่ยงต่อการล้มเหลวในการดำเนินงานอย่างยิ่ง การจัดตั้งสนธิสัญญาสันติภาพแวร์ซายส์ (Treaty of Versailles) และประสบการณ์ขององค์การนี้ เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนสภาพเช่นว่านี้

8. ระบบความมั่นคงร่วมกัน

ระบบความมั่นคงร่วมกัน (Collective Security System) เป็นหลักการสำคัญขององค์การระหว่างประเทศเพื่อสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ เป็นแนวความคิดและหลักปฏิบัติระหว่างประเทศที่พัฒนาขึ้นมาไม่นานในประวัติศาสตร์ระหว่างประเทศ

ในความหมายแคบ ระบบความมั่นคงร่วมกัน หมายถึง ระบบที่ก่อให้เกิดการกระทำร่วมกันระหว่างรัฐเพื่อรักษาไว้ซึ่งความปลอดภัยจากการกระทำที่จะกระทบกระเทือนเสถียรภาพจากรัฐหรือกลุ่มรัฐอื่น การกระทบกระเทือนดังกล่าวนี้ อาจเกิดขึ้นต่อรัฐใดรัฐหนึ่งในระบบหรืออาจกระทบรัฐในระบบนี้ทั้งระบบก็ได้ แนวความคิดเรื่องระบบความมั่นคงร่วมกันในความหมายแคบนี้ เรียกได้ว่าเป็นการป้องกันร่วมกันจากการโจมตีภายนอกระบบ (Collective Security From Attack) อันเป็นหลักการขององค์การระหว่างประเทศส่วนภูมิภาคเพื่อสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ อย่างไรก็ตาม การร่วมกันของรัฐในระบบความมั่นคงร่วมกันตามความหมายแคบนี้ มีข้อพิจารณาว่า เป็นเพียงการสร้างกลุ่มพันธมิตร (Alliance) เพื่อการต่อต้านรัฐอื่นหรือพันธมิตรกลุ่มอื่น เป็นการเฉพาะเจาะจงเกินไป ฉะนั้น น่าจะจัดอยู่ในเรื่องของการรั้งและถ่วงอำนาจระหว่างประเทศในระบบของดุลย์แห่งอำนาจ (Balance of Power) มากกว่า

ระบบความมั่นคงร่วมกันในความหมายกว้าง Schwarzenberger เขียนไว้ในหนังสือ **Power Politics** ว่า ระบบความมั่นคงร่วมกันเป็นเครื่องมือที่จะทำให้เกิดการกระทำร่วมกันเพื่อป้องกันหรือต่อต้านการโจมตีหรือการกระทำที่จะมากระทบกระเทือนความเป็นระเบียบเรียบร้อยระหว่างประเทศที่มีอยู่ในขณะนั้น ซึ่งก็คือ ความพยายามร่วมกันของรัฐทั้งหมดที่จะรักษาสถานภาพคงเดิมระหว่างประเทศในขณะใดขณะหนึ่ง

นั่นเอง Inis L. Claude ให้ความหมายของระบบความมั่นคงร่วมกันในหนังสือ **Power and International Relations**⁷ ว่า แนวความคิดเรื่องความมั่นคงร่วมกันนั้น เป็นเรื่องของการสร้างระบบระหว่างประเทศ ซึ่งเมื่อมีการกระทำสงครามเพื่อการรุกรานโดยรัฐหนึ่งรัฐใดเกิดขึ้น รัฐอื่นทั้งมวลจะต้องตกลงใจอย่างมั่นคงแน่นอนที่จะบีบบังคับหรือใช้อิทธิพลด้วยวิธีการทุกประการที่จะเป็นเพื่อทำให้การรุกรานรัฐใดรัฐหนึ่งไม่ประสบผล ซึ่งวิธีการบีบบังคับ เช่นว่านี้อาจเป็นวิธีการศีลธรรม, ทางการทูต, ทางเศรษฐกิจ หรือทางการทหาร ส่วน Stephen S. Goodspeed เขียนไว้ในหนังสือ **The Nature and Function of International Organization** ว่า ระบบความมั่นคงร่วมกันหมายถึง คำมั่นสัญญาของรัฐอธิปไตยซึ่งมารวมกันโดยธรรมเนียมขององค์การว่าในบางสถานการณ์ รัฐจะร่วมกันให้ความช่วยเหลือแก่รัฐที่ถูกคุกคามหรือรุกรานโดยรัฐอื่น⁸

จากแนวความคิดเกี่ยวกับระบบความมั่นคงร่วมกันดังกล่าวนี้ อาจแยกพิจารณาอย่างละเอียดเกี่ยวกับระบบความมั่นคงร่วมกันได้ดังนี้

8.1 ต้องมีองค์การระหว่างประเทศ

8.2 ต้องมีข้อกำหนดในธรรมนูญที่สถาปนาองค์การระหว่างประเทศนั้นว่า เมื่อเกิดการคุกคามหรือการรุกรานต่อรัฐสมาชิกขององค์การโดยรัฐอื่น รัฐสมาชิกอื่นจะร่วมกันช่วยเหลือรัฐที่ได้รับการกระทำดังกล่าว โดยถือว่า การกระทำนั้นเป็นการกระทำต่อรัฐสมาชิกขององค์การทั้งปวง

8.3 การกระทำเพื่อความมั่นคงร่วมกันจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมีการคุกคามหรือรุกรานต่อรัฐสมาชิก

8.4 รัฐที่มาร่วมกันในระบบแห่งความมั่นคงร่วมกันนั้น ต้องมีกำลังและอำนาจรวมกันมากพอที่จะต่อต้านหรือตอบโต้รัฐผู้จะกระทำการรุกรานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมากพอที่จะทำให้รัฐผู้จะกระทำการรุกรานเห็นว่า จะได้รับการตอบโต้จนพ่ายแพ้อย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ จนไม่กล้าจะทำการรุกราน ซึ่งหากไม่มากพอ การรวมต่อกันในระบบนี้ของรัฐสมาชิกก็จะมีผลมา

8.5 รัฐที่มาร่วมกันในระบบนี้ ต้องมีความพร้อมใจกันอย่างแน่วแน่และตั้งใจจริงที่จะกระทำการตอบโต้การรุกรานจนถึงขั้นที่ว่า จะใช้วิธีการทุกประการที่จะกระทำการนั้น รวมทั้งรัฐต้องพร้อมที่จะทำสงครามได้ด้วย หากรัฐสมาชิกของระบบนี้ไม่พร้อมการตอบโต้ก็จะหมดความหมายไป

8.6 ต้องเป็นที่ยอมรับในระบบความมั่นคงร่วมกันว่า ความมั่นคงปลอดภัยของรัฐจะได้รับการป้องกันและหลักประกันโดยการกระทำร่วมกันมากกว่าการที่รัฐจะกระทำการพิทักษ์รักษาความมั่นคงปลอดภัยด้วยตนเองเป็นเอกเทศ

8.7 ในความหมายกว้างของระบบความมั่นคงร่วมกันนี้ การรวมตัวกันในระบบนี้จะต้องเป็นไปมิใช่เพื่อการต่อต้านรัฐใดรัฐหนึ่งหรือกลุ่มใดโดยเฉพาะ แต่เป็นการต่อต้านแนวความคิดที่จะทำลายความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคมระหว่างประเทศซึ่งอาจจะเกิดจากรัฐใดหรือรัฐกลุ่มใดก็ได้ นั่นคือ ระบบความมั่นคงร่วมกัน ตั้งใจที่จะป้องกันการทำลายสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศโดยทั่วไปนั่นเอง

ในระบบความมั่นคงร่วมกันนี้ ถือได้ว่าเป็นความพยายามของทุกประเทศในโลกที่จะรักษาไว้ซึ่งสันติภาพของโลก (World Peace) มีข้อคิดอยู่ประการหนึ่งว่า การใช้กำลังร่วมกันในระบบความมั่นคงร่วมกันนี้ จะเป็นการทำลายสันติภาพของโลกในตัวเองด้วยหรือไม่ ในเรื่องนี้น่าจะถือว่าไม่ใช่ เพราะก่อนที่จะใช้กำลังทหารบังคับหรือป้องกันตอบโต้การรุกราน ยังมีวิธีการอื่นที่มิใช่การใช้กำลังทหารเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว และแม้เมื่อมีการใช้กำลังทหารบังคับจริงๆ โดยระบบความมั่นคงร่วมกัน ก็น่าจะถือว่า เป็นการทำสงครามเพื่อยุติสงคราม (War to End War) อันเป็นไปเพื่อการธำรงไว้ซึ่งสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ

จะเห็นได้ว่า ระบบความมั่นคงร่วมกัน เป็นหลักการที่เอื้ออำนวยต่อการรักษาไว้ซึ่งสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศเป็นอย่างยิ่ง อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานของระบบความมั่นคงร่วมกันก็มีปัญหาอยู่มาก จนทำให้เป็นไปได้ยากที่จะประสบความสำเร็จ

ปัญหาประการแรกก็คือ การตีความหมายของการคุกคามหรือการรุกรานต่อสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ ปัญหานี้เกิดขึ้นเมื่อมีการกระทำอย่างหนึ่งเกิดขึ้นในเหตุการณ์ระหว่างประเทศที่อาจถือได้ว่าเป็นการคุกคามหรือทำลายสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศสมาชิกในระบบความมั่นคงร่วมกันอาจแตกแยกกันในการคิดเห็นเกี่ยวกับการกระทำนั้นฝ่ายหนึ่งอาจจะเห็นว่าเป็นการคุกคามหรือทำลายสันติภาพ อีกฝ่ายหนึ่งอาจเห็นว่าไม่เป็น โดยเหตุที่องค์การระหว่างประเทศไม่สามารถสอบให้แน่ชัดลงไปได้ถึงการคุกคามหรือทำลายสันติภาพนี้ในหลายกรณี ปัญหาในเรื่องนี้ จึงตกไปอยู่ในขอบเขตของการเมืองระหว่างประเทศนอกองค์การระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นเรื่องของอำนาจระหว่างประเทศ

ปัญหาประการต่อมาเป็นเรื่องในทางปฏิบัติของระบบความมั่นคงร่วมกัน นั่นคือ ปัญหาความพร้อมเพรียงกันของรัฐสมาชิกในระบบนี้ ในเมื่อเกิดโอกาสที่รัฐจะต้องปฏิบัติกรตอบโต้การคุกคามหรือทำลายสันติภาพปฏิบัติการของรัฐสมาชิกที่เป็นมหาอำนาจของโลก ซึ่งมีอำนาจสูงสุดในการที่จะทำให้การดำเนินงานของระบบความมั่นคงร่วมกันมาก แต่ก็มักปรากฏว่า รัฐสมาชิกรวมทั้งรัฐมหาอำนาจไม่เต็มใจที่จะปฏิบัติการ

ดังกล่าว ทั้งนี้เพราะ การคำนึงถึงผลประโยชน์ของรัฐมากกว่าประโยชน์ของสังคมนระหว่างประเทศเป็นส่วนรวม

ประสบการณ์จากสันนิบาตชาติและสหประชาชาติแสดงให้เห็นว่า ระบบความมั่นคงร่วมกันมีความหมายในกรณีการรุกรานจากประเทศเล็กมากกว่าการทำลายสันติภาพที่เกิดจากการกระทำของรัฐมหาอำนาจ

9. การระงับกรณีพิพาทระหว่างประเทศโดยสันติวิธี

โดยที่องค์การระหว่างประเทศเพื่อสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ มีจุดมุ่งหมายที่จะพยายามป้องกันการใช้กำลังทางทหาร ดังนั้น เมื่อเกิดเหตุการณ์ที่ถูกคามหรือทำลายสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศโดยสันติวิธี (Peaceful Settlement of International Disputes) เช่นการเจรจา (Negotiation), การไกล่เกลี่ย (Mediation), การอำนวยความสะดวกโดยฝ่ายที่สาม (Good Offices), และการระงับกรณีพิพาททางศาล (Judicial Settlement) เป็นต้น ดังนั้น จึงถือว่า การระงับกรณีพิพาทระหว่างประเทศโดยสันติวิธีนี้ เป็นเครื่องมือที่สำคัญขององค์การระหว่างประเทศในการรักษาไว้ซึ่งสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ

มีข้อพิจารณาว่า หลักการระงับกรณีพิพาทระหว่างประเทศโดยสันติวิธี ขัดกับหลักการใช้กำลังบังคับในระบบความมั่นคงร่วมกันหรือไม่

หลักการทั้งสองนี้มีได้ขัดกัน แต่เป็นหลักการที่สืบเนื่องกันในการรักษาไว้ซึ่งสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ กล่าวคือ เมื่อมีกรณีพิพาทระหว่างประเทศเกิดขึ้น องค์การระหว่างประเทศจะเริ่มแก้ไขด้วยวิธีการต่าง ๆ ตามหลักการระงับกรณีพิพาทระหว่างประเทศโดยสันติวิธี ถ้ายังไม่เป็นผล ก็จะใช้หลักการของระบบความมั่นคงร่วมกันในระดับต่าง ๆ เพื่อรักษาไว้ซึ่งสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ

10. องค์การระหว่างประเทศกับรัฐบาลโลก

มีแนวความคิดอันหนึ่งเกี่ยวกับองค์การระหว่างประเทศสากล คือ สันนิบาตชาติและสหประชาชาติว่า องค์การดังกล่าวนี้ จะมีฐานะเป็นรัฐบาลโลก(World Government)หรือไม่

เท่าที่เป็นอยู่ องค์การระหว่างประเทศสากล แม้จะมีสมาชิกเป็นรัฐอธิปไตยเกือบทั้งหมดในโลก แต่ก็ไม่มีฐานะที่จะเป็นรัฐบาลโลกได้ องค์การระหว่างประเทศเป็นเพียงการดำเนินงานร่วมกันของรัฐบาลต่าง ๆ ต่อปัญหาาร่วมกัน องค์การระหว่างประเทศไม่มีโอกาสที่จะไปแสดงบทบาทในเรื่องต่าง ๆ ทางการเมือง, เศรษฐกิจ และสังคม ซึ่งเป็นเรื่องที่อยู่ใน“เขตอำนาจศาลภายใน”(Domestic Jurisdiction)ของรัฐอธิปไตยได้⁹ ทั้งนี้เป็น

เรื่องเกี่ยวกับอำนาจอธิปไตยของรัฐสมาชิกแต่ละรัฐ องค์การระหว่างประเทศมิได้มีความหมายว่าเป็นการรวมรัฐต่าง ๆ เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน แต่เป็นเพียงความพยายามที่จะจัดเตรียมโอกาสให้เหมาะสมที่สุดเพื่อให้รัฐต่าง ๆ ยินดีดำเนินการร่วมกันในปัญหาของส่วนรวมเท่านั้น

ในสภาพที่จะมีรัฐบาลโลกนั้น คำว่ารัฐอธิปไตยและสัญชาติต่าง ๆ จะไม่มีอีกต่อไปประชากรของโลกทั้งหมดจะรวมกันอยู่ภายในรัฐเพียงรัฐเดียว ซึ่งจะเรียกว่ารัฐโลก (World State) และผู้ทำหน้าที่ปกครองรัฐนี้จะเป็นรัฐบาลโลก ตราบใดที่องค์การระหว่างประเทศเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับรัฐอธิปไตย องค์การระหว่างประเทศก็ไม่อยู่ในฐานะเป็นรัฐบาลโลกได้เลย

จริงอยู่องค์การระหว่างประเทศสากลอาจมีหน่วยงานที่ปฏิบัติหน้าที่คล้ายองค์การของรัฐบาลของรัฐอธิปไตย เช่น คณะมนตรีความมั่นคงทำหน้าที่คล้ายฝ่ายบริหาร, สมัชชาทำหน้าที่คล้ายรัฐสภา, และศาลยุติธรรมระหว่างประเทศทำหน้าที่คล้ายฝ่ายตุลาการ ซึ่งถ้ามองอย่างผิวเผินแล้ว อาจทำให้เข้าใจผิดถึงบทบาทขององค์การระหว่างประเทศว่ามีบทบาทเป็นรัฐบาลโลก แต่ที่จริงแล้ว องค์การระหว่างประเทศไม่มีอำนาจและบทบาทที่จะอยู่ในฐานะของรัฐบาลโลกได้เลย

Footnotes

¹ Theodore A. Coulombis, Yames H. Wolfe, Introduction to international **Relations** : Power and Justice, Chapter 15 “The Great Experiment in Global Organization,” (Englewood Cliffs, New Yusey : Prentice-Hall, Inc. 1978), p. 253.

² Ibid., p. 254.

³ Ibid.

⁴ Gerald J. Mangone, A Short History of International Organization, (New York : McGraw-Hill Book Company, Inc. 1954), p. 3.

⁵ Stephen S. Goodspeed, The Nature and Function of International Organization, 2nd edition, (New York : Oxford University Press, 1967), pp. 11 - 12.

⁶ Ibid., p. 12.

⁷ Inis L. Claude, Jr., Swords into Plowshares, 3rd edition, (New York : Random House, 1964), p. 349

⁸ Ibid.,

⁹ Mangone, Op. cit, p. 295.